ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 15ης Σεπτεμβρίου 2010 *

Στην υπόθεση C-386/09,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το cour du travail de Bruxelles (Βέλγιο) με απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2009, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 30 Σεπτεμβρίου 2009, στο πλαίσιο της δίκης

Jhonny Briot

κατά

Randstad Interim,

Sodexho SA,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský (εισηγητή) και T. von Danwitz, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: V. Trstenjak
γραμματέας: R. Grass

αφού ενημέρωσε το αιτούν δικαστήριο ότι πρόκειται να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας του,

αφού κάλεσε τους κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδιαφερομένους να υποβάλουν τυχόν παρατηρήσεις τους επ' αυτού,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 2 έως 4 της οδηγίας 2001/23/ΕΚ του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2001, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, σχετικά με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων ή επιχειρήσεων (ΕΕ L 82, σ. 16).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του J. Briot και της εταιρίας προσωρινής απασχολήσεως Randstad Interim (στο εξής: Randstad), της εταιρίας Sodexho (στο εξής: Sodexho) και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως (στο εξής: Συμβούλιο), όσον αφορά διάφορα αιτήματα που υπέβαλε ο J. Briot αφορώντα, αφενός, τις συνθήκες υπό τις οποίες εργάστηκε στο εστιατόριο του Συμβουλίου, το οποίο βρίσκεται στις Βρυξέλλες, στο πλαίσιο συμβάσεως προσωρινής απασχολήσεως συναφθείσας με τη Randstad και, αφετέρου, το γεγονός ότι δεν επαναπροσλήφθηκε από τη Sodexho μετά την ανάθεση σ' αυτήν της εκμεταλλεύσεως του εν λόγω εστιατορίου.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3 Η οδηγία 2001/23 αποτελεί κωδικοποίηση της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Φεβρουαρίου 1977, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων (ΕΕ L 61, σ. 26), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 98/50/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998 (ΕΕ L 201, σ. 88).

4 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχεία α΄ και β΄ της οδηγίας 2001/23:

«α) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε μεταβίβαση επιχείρησης, εγκατάστασης ή τμήματος επιχείρησης ή εγκατάστασης σε άλλον εργοδότη, ως αποτέλεσμα νομικής μεταβίβασης ή συγχώνευσης.

β) Υπό την επιφύλαξη του στοιχείου α΄ και των ακολούθων διατάξεων του παρόντος άρθρου, θεωρείται ως μεταβίβαση, κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, η μεταβίβαση μιας οικονομικής οντότητας που διατηρεί την ταυτότητά της, η οποία νοείται ως σύνολο οργανωμένων πόρων με σκοπό την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας, είτε κυρίας είτε δευτερεύουσας.»

5 Το άρθρο 2 της οδηγίας 2001/23 ορίζει τα εξής:

«1. Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

α) "εκχωρητής": κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, λόγω μιας μεταβιβάσεως κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, χάνει την ιδιότητα του εργοδότη στην επιχείρηση, την εγκατάσταση ή το τμήμα επιχείρησης ή εγκατάστασης·

β) "εκδοχέας": κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, λόγω μεταβιβάσεως κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, αποκτά την ιδιότητα του εργοδότη στην επιχείρηση, την εγκατάσταση ή το τμήμα επιχείρησης ή εγκατάστασης·

[…]

2. Η παρούσα οδηγία δε θίγει την εθνική νομοθεσία όσον αφορά τον ορισμό της σύμβασης εργασίας ή της εργασιακής σχέσης.

Εντούτοις, τα κράτη μέλη δεν αποκλείουν από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας συμβάσεις εργασίας ή εργασιακές σχέσεις με μοναδική αιτία:

[...]

γ) ότι πρόκειται για πρόσκαιρες εργασιακές σχέσεις, κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 2, της οδηγίας 91/383/ΕΟΚ, και ότι η μεταβιβαζόμενη εγκατάσταση, επιχείρηση ή τμήμα αυτών είναι η επιχείρηση παροχής ευκαιριακής εργασίας, η οποία είναι ο εργοδότης, ή μέρος αυτής.»

6 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2001/23:

«Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του εκχωρητή, που απορρέουν από σύμβαση εργασίας ή από εργασιακή σχέση υφισταμένη κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως, μεταβιβάζονται, διά της μεταβιβάσεως αυτής, στον εκδοχέα.»

7 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«Η μεταβίβαση μιας επιχείρησης, μιας εγκατάστασης, ή ενός τμήματος επιχείρησης ή εγκατάστασης, δεν συνιστά αυτή καθ' εαυτή λόγο απολύσεως για τον εκχωρητή ή τον εκδοχέα. Η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει απολύσεις για οικονομικούς, τεχνικούς ή οργανωτικούς λόγους, που συνεπάγονται μεταβολές του εργατικού δυναμικού.»

Η εθνική νομοθεσία

8 Οι διατάξεις της οδηγίας τέθηκαν σε εφαρμογή εντός της βελγικής εννόμου τάξεως με τη συλλογική σύμβαση εργασίας αριθ. 32 bis, της 7ης Ιουνίου 1985, συναφθείσα στο πλαίσιο του εθνικού συμβουλίου εργασίας και αφορώσα τη διατήρηση των

δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση αλλαγής εργοδότη λόγω συμβατικής μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως και τη ρύθμιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων που αναβιώνουν σε περίπτωση αναλήψεως του ενεργητικού κατόπιν πτωχεύσεως ή δικαστικού συμβιβασμού δι' εγκαταλείψεως του ενεργητικού, η οποία κατέστη δεσμευτική με το βασιλικό διάταγμα της 25ης Ιουλίου 1985 (*Moniteur belge* της 9ης Αυγούστου 1985, σ. 11527), όπως τροποποιήθηκε με τη συλλογική σύμβαση εργασίας αριθ. 32 quater, της 19ης Δεκεμβρίου 1989, η οποία κατέστη δεσμευτική με το βασιλικό διάταγμα της 6ης Μαρτίου 1990 (*Moniteur belge* της 21ης Μαρτίου 1990, σ. 5114).

9 Όσον αφορά το προσωπικό πεδίο εφαρμογής, η εν λόγω συλλογική σύμβαση εργασίας χρησιμοποιεί τους προβλεπόμενους από την οδηγία ορισμούς του «εκχωρητή» και του «εκδοχέα» και διευκρινίζει, επιπλέον, τα εξής:

«— για την εφαρμογή της παρούσας Συλλογικής Συμβάσεως Εργασίας, νοούνται ως εργαζόμενοι: τα πρόσωπα τα οποία δυνάμει συμβάσεως εργασίας ή μαθητείας, παρέχουν εργασία.

— εξομοιώνονται προς τους εργαζομένους: τα άτομα τα οποία παρέχουν εργασία, κατ' άλλον τρόπο και όχι δυνάμει συμβάσεως εργασίας, υπό την εξουσία ενός άλλου προσώπου.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

10 Την 1η Σεπτεμβρίου 1998, συνήφθη σύμβαση-πλαίσιο μεταξύ της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου και της Randstad. Η εν λόγω σύμβαση-πλαίσιο είχε ως αντικείμενο τη θέση στη διάθεση του Συμβουλίου, κατόπιν αιτήματός του, προσωρινώς απασχολούμενων εργαζομένων με τις ειδικότητες μάγειρα, βοηθού μαίτρ, αποθηκάριου, σερβιτόρου/αρχισερβιτόρου και λαντζέρη.

11 Από τις 3 Σεπτεμβρίου 1998, ο J. Briot τέθηκε στη διάθεση του Συμβουλίου στο πλαίσιο διαφόρων συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου που συνήφθησαν με την εταιρία προσωρινής απασχολήσεως Daoust και κατόπιν, από τις 15 Ιανουαρίου 2001, με τη Randstad.

12 Ο J. Briot άσκησε αρχικώς καθήκοντα λαντζέρη και στη συνέχεια, από τις 15 Ιανουαρίου 2001, καθήκοντα μάγειρα.

13 Από 1ης Ιανουαρίου 2003, το Συμβούλιο μετέβαλε τον τρόπο εκμεταλλεύσεως του εστιατορίου του και ανέθεσε τη διαχείρισή του σε έναν μόνον υπεργολάβο, τη Sodexho.

14 Κατόπιν της αναθέσεως αυτής, η Sodexho έστειλε έγγραφο στην εταιρία Compass Group Belgilux και στην εταιρία Iris Cleaning, προκειμένου να πληροφορηθεί ποια μέλη του προσωπικού των εταιριών αυτών έπρεπε να επαναπροσληφθούν δυνάμει των συλλογικών συμβάσεων εργασίας που αφορούν τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεως επιχειρήσεως.

15 Η σύμβαση προσωρινής απασχολήσεως του J. Briot έληξε στις 20 Δεκεμβρίου 2002 και η Randstad δεν του πρότεινε πλέον τη σύναψη συμβάσεως προσωρινής απασχολήσεως μετά την ημερομηνία αυτή.

16 Με έγγραφο της 3ης Ιουνίου 2003, η συνδικαλιστική οργάνωση του J. Briot έταξε στο Συμβούλιο και στη Randstad προθεσμία προκειμένου να καταβάλουν αποζημίωση λόγω καταγγελίας, αποζημίωση λόγω καταχρηστικής καταγγελίας, συμπληρωματική αποζημίωση στο πλαίσιο της πρόωρης συνταξιοδοτήσεως καθώς και τις διαφορές μισθού μεταξύ του μισθού των υπαλλήλων του Συμβουλίου και αυτού που του είχε καταβληθεί.

17 Με έγγραφο της 29ης Ιουλίου 2003, η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου αμφισβήτησε ότι η θέση του J. Briot στη διάθεση του Συμβουλίου ήταν παράνομη και ότι οι μισθοί που του καταβλήθηκαν ήταν ανεπαρκείς και υπενθύμισε ότι, σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Οκτωβρίου 1985, 232/84, Tordeur (Συλλογή 1985, σ. 3223), η αστική κύρωση την οποία προβλέπει το άρθρο 31 του νόμου της 24ης Ιουλίου 1987, για την εποχική εργασία, την προσωρινή απασχόληση και τη διάθεση εργαζομένων, δεν μπορεί να επιβληθεί στα κοινοτικά όργανα.

18 Δεδομένου ότι η διαφορά δεν επιλύθηκε συμβιβαστικώς, ο J. Briot αποφάσισε να ασκήσει αγωγή ενώπιον του tribunal du travail de Bruxelles.

19 Το tribunal du travail de Bruxelles αποφάσισε, μεταξύ άλλων, ότι η θέση του J. Briot στη διάθεση του Συμβουλίου πραγματοποιήθηκε κατά παράβαση του νόμου της 24ης Ιουλίου 1987, αλλά δεν μπορούσε να επιβληθεί καμία κύρωση στο Συμβούλιο. Έκρινε επίσης ότι, κατά το μέτρο που καμία σύμβαση εργασίας δεν συνέδεε τον J. Briot με το Συμβούλιο, αφενός, αυτό δεν μπορούσε να υποχρεωθεί να καταβάλει αποζημίωση λόγω καταγγελίας της συβάσεως εργασίας του J. Briot, αφετέρου, η Sodexho δεν υπεισήλθε στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εν λόγω σύμβαση εργασίας, όταν η εκμετάλλευση του εστιατορίου του Συμβουλίου ανατέθηκε στην τελευταία.

20 Στις 5 Δεκεμβρίου 2007, ο J. Briot άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του cour du travail de Bruxelles.

21 Με απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2009, το εν λόγω δικαστήριο διέταξε την επανάληψη της επ' ακροατηρίου συζητήσεως όσον αφορά την ύπαρξη και τις ενδεχόμενες συνέπειες μιας μεταβιβάσεως επιχειρήσεως. Στο πλαίσιο αυτό, ο J. Briot ισχυρίστηκε ότι η ανάθεση της εκμεταλλεύσεως του εστιατορίου του Συμβουλίου στη Sodexho την 1η Ιανουαρίου 2003 συνιστά μεταβίβαση επιχειρήσεως, με συνέπεια ότι η Sodexho είχε την υποχρέωση να τον επαναπροσλάβει. Ζητεί την τροποποίηση της

πρωτόδικης αποφάσεως, καθόσον με αυτή κρίθηκε ότι, ελλείψει συμβάσεως εργασίας μεταξύ του J. Briot και του Συμβουλίου, η Sodexho δεν υπεισήλθε στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις του Συμβουλίου έναντι του J. Briot.

22 Υπό τις συνθήκες αυτές, το cour du travail de Bruxelles αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) α) Εφόσον, στο πλαίσιο μεταβιβάσεως επιχειρήσεως, υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/23, στη μεταβιβαζόμενη μονάδα, εν προκειμένω στο εστιατόριο του προσωπικού ενός κοινοτικού οργάνου, εργαζόταν σημαντικός αριθμός προσωρινώς απασχολουμένων εργαζομένων, δυνάμει συμβάσεως-πλαισίου συναφθείσας με διάφορες εταιρίες προσωρινής απασχολήσεως, πρέπει η εταιρία προσωρινής απασχολήσεως ή, άλλως, το κοινοτικό όργανο, υπό τον έλεγχο και τη διεύθυνση του οποίου παρείχαν εργασία οι προσωρινώς απασχολούμενοι εργαζόμενοι, να θεωρηθεί ως εκχωρητής-εργοδότης, υπό την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας αυτής;

β) Σε περίπτωση που η ιδιότητα του εκχωρητή-εργοδότη δεν μπορεί να αναγνωρισθεί στην εταιρία προσωρινής απασχολήσεως ούτε στην επιχείρηση στη διάθεση της οποίας τέθηκαν οι προσωρινώς απασχολούμενοι εργαζόμενοι, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι εργαζόμενοι αυτοί δεν μπορούν να τύχουν των εγγυήσεων τις οποίες παρέχει η οδηγία 2001/23;

2) Έχει το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/23 [...] την έννοια ότι η μη ανανέωση των συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου των προσωρινώς απασχολουμένων εργαζομένων, λόγω της μεταβιβάσεως της εκμεταλλεύσεως στην οποία απασχολούνταν, αντιβαίνει στην απαγόρευση την οποία θέτει η διάταξη αυτή, με αποτέλεσμα να πρέπει να θεωρηθεί ότι οι εν λόγω προσωρινώς απασχολούμενοι εργαζόμενοι παραμένουν στη διάθεση της επιχειρήσεως στην οποία απασχολούνταν κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως;

3) α) Έχει το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/23 […], ενδεχομένως σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, [της οδηγίας αυτής,] την έννοια ότι επιβάλλει στον εκδοχέα να διατηρήσει σχέση εργασίας με τους προσωρινώς απασχολουμένους εργαζομένους οι οποίοι απασχολούνταν στη μεταβιβασθείσα εκμετάλλευση ή οι οποίοι πρέπει να θεωρηθεί ότι εξακολουθούν να βρίσκονται στη διάθεση της επιχειρήσεως στην οποία απασχολούνταν κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα αυτό, έχει το άρθρο 3, παράγραφος 1, [της οδηγίας αυτής] την έννοια ότι επιβάλλει τη σύναψη συμβάσεως εργασίας αορίστου χρόνου, σε περίπτωση που ο εκδοχέας δεν είναι εταιρία προσωρινής απασχολήσεως και δεν μπορεί να συνάψει σύμβαση προσωρινής απασχολήσεως;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του δευτέρου ερωτήματος

23 Με το δεύτερο ερώτημα, το οποίο πρέπει να εξετασθεί πρώτο, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν η μη ανανέωση των συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου των προσωρινώς απασχολουμένων εργαζομένων, λόγω της μεταβιβάσεως της εκμεταλλεύσεως στην οποία απασχολούνταν, αντιβαίνει στην απαγόρευση του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/23, με αποτέλεσμα να πρέπει να θεωρηθεί ότι οι εν λόγω προσωρινώς απασχολούμενοι εργαζόμενοι παραμένουν στη διάθεση της επιχειρήσεως στην οποία απασχολούνταν κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως.

24 Το Δικαστήριο, κρίνοντας ότι δεν υφίσταται καμία εύλογη αμφιβολία για την απάντηση στο ερώτημα αυτό, ενημέρωσε, σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού του Διαδικασίας, το αιτούν δικαστήριο ότι πρόκειται να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη και κάλεσε τους κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδιαφερομένους να υποβάλουν τυχόν παρατηρήσεις τους επ' αυτού.

25 Ο J. Briot καθώς και η Βελγική και η Γερμανική Κυβέρνηση ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση του Δικαστηρίου. Ο J. Briot ζήτησε την διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως λόγω της σπουδαιότητας των υποβληθέντων ερωτημάτων για τους προσωρινώς απασχολουμένους εργαζομένους, οι οποίοι τίθενται τακτικά στη διάθεση μιας επιχειρήσεως. Συναφώς, ισχυρίζεται ότι η κατάσταση των προσωρινώς απασχολουμένων εργαζομένων που τίθενται τακτικά στη διάθεση επιχειρήσεων πρέπει να διακρίνεται από την περίπτωση στην οποία εκατό τουλάχιστον εργαζόμενοι τίθενται κατά διαστήματα, επί περισσότερα από τρία έτη, στην υπηρεσία της ίδιας επιχειρήσεως. Στην περίπτωση αυτή, η ενότητα που συγκροτούν οι προσωρινώς απασχολούμενοι εργαζόμενοι είναι διακριτή τόσο στο πλαίσιο της εταιρίας προσωρινής απασχολήσεως όσο και στο πλαίσιο της επιχειρήσεως στη διάθεση της οποίας τίθενται. Ωστόσο, κατά το μέτρο που οι παρατηρήσεις αυτές αφορούν στοιχείο ξένο προς την κεντρική προβληματική της υπό κρίση αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, δεν αποτελούν στοιχείο επαρκές ώστε το Δικαστήριο να αποστεί από τη διαδικασία που σκόπευε ακολουθήσει. Η Βελγική και η Γερμανική Κυβέρνηση δεν διατύπωσαν αντίρρηση ως προς την πρόθεση του Δικαστηρίου να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη.

26 Υπενθυμίζεται κατ' αρχάς ότι, όπως έχει κρίνει επανειλημμένως το Δικαστήριο, επιδίωξη της οδηγίας 2001/23 είναι η διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση αλλαγής του επικεφαλής της επιχειρήσεως, επιτρέποντάς τους να παραμείνουν στην υπηρεσία του νέου εργοδότη υπό τις αυτές προϋποθέσεις που είχαν συμφωνηθεί με τον εκχωρητή (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2008, C-396/07, Juuri, Συλλογή 2008, σ. I-8883, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Σκοπός της εν λόγω οδηγίας είναι να διασφαλίσει, κατά το μέτρο του δυνατού, τη χωρίς τροποποίηση συνέχιση των συμβάσεων ή των σχέσεων εργασίας με τον εκδοχέα, κατά τρόπον ώστε οι ενδιαφερόμενοι εργαζόμενοι να μην περιέρχονται σε δυσμενέστερη θέση απλώς και μόνο λόγω της μεταβιβάσεως (βλ., κατ' αναλογίαν, όσον αφορά την οδηγία 77/187, αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 1987, 287/86, Ny Mølle Kro, Συλλογή 1987, σ. 5465, σκέψη 25, και της 26ης Μαΐου 2005, C-478/03, Celtec, Συλλογή 2005, σ. I-4389, σκέψη 26).

27 Παρά ταύτα, όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2001/23, η προστασία την οποία η οδηγία σκοπεί να διασφαλίσει αφορά μόνον τους εργαζομένους των οποίων η σύμβαση ή η σχέση εργασίας υφίσταται κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως.

28 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί, όσον αφορά την οδηγία 77/187, ότι, πλην ρητής διατάξεως περί του αντιθέτου, μπορούν να επικαλεστούν τις ευεργετικές διατάξεις της οδηγίας αυτής μόνον οι εργαζόμενοι των οποίων η σύμβαση ή η σχέση εργασίας ισχύει κατά το χρόνο της μεταβιβάσεως, η δε ύπαρξη ή όχι συμβάσεως ή σχέσεως εργασίας κατ' αυτό τον χρόνο πρέπει να εκτιμάται βάσει του εθνικού δικαίου, υπό την επιφύλαξη πάντως της τηρήσεως των αναγκαστικού δικαίου διατάξεων της οδηγίας περί προστασίας των εργαζομένων από απόλυση λόγω της μεταβιβάσεως (βλ. απόφαση της 15ης Ιουνίου 1988, 101/87, Bork International κ.λπ., Συλλογή 1988, σ. 3057, σκέψη 17).

29 Όσον αφορά το τελευταίο αυτό ζήτημα, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/23, η μεταβίβαση επιχειρήσεως, εγκαταστάσεως, ή τμήματος επιχειρήσεως ή εγκαταστάσεως, δεν συνιστά αυτή καθ' εαυτή λόγο απολύσεως για τον εκχωρητή ή τον εκδοχέα.

30 Κατά συνέπεια, οι απασχολούμενοι στην επιχείρηση εργαζόμενοι των οποίων η σύμβαση ή η σχέση εργασίας είχε τερματισθεί πριν από τη μεταβίβαση, κατά παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/23, πρέπει να θεωρούνται ότι εξακολουθούσαν να απασχολούνται στην επιχείρηση κατά το χρόνο της μεταβιβάσεως, πράγμα που έχει ως συνέπεια, ιδίως, ότι οι υποχρεώσεις του εργοδότη απέναντί τους μεταβιβάζονται αυτοδικαίως από τον εκχωρητή στον εκδοχέα, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας (βλ., κατ' αναλογίαν, προπαρατεθείσα απόφαση Bork International κ.λπ., σκέψη 18).

31 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, ο ενάγων της κύριας δίκης τέθηκε στη διάθεση του Συμβουλίου από τις 3 Σεπτεμβρίου 1998, στο πλαίσιο διαφόρων συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου που συνήφθησαν με την εταιρία προσωρινής απασχολήσεως Daoust και κατόπιν, από τις 15 Ιανουαρίου 2001, με τη

Randstad. Η σύμβαση εργασίας του με τη Randstad έληξε στις 20 Δεκεμβρίου 2002, συνεπώς πριν από τη μεταβίβαση της εκμεταλλεύσεως στην οποία απασχολούνταν, η οποία πραγματοποιήθηκε την 1η Ιανουαρίου 2003, και ο πρώην εργοδότης του δεν του πρότεινε τη σύναψη συμβάσεως προσωρινής απασχολήσεως μετά την ημερομηνία αυτή. Επιπλέον, από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν προκύπτει η ύπαρξη άλλου είδους σχέσεως εργασίας μεταξύ της Randstad και του J. Briot κατά την ημερομηνία της μεταβιβάσεως.

32 Συναφώς, συνάπτοντας σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, ο εργαζόμενος έχει πλήρη επίγνωση του γεγονότος ότι η σύμβαση αυτή εργασίας θα λήξει αυτοδικαίως κατά την προβλεφθείσα στη σύμβαση ημερομηνία. Συνεπώς, πρέπει να αναμένει, ήδη από την έναρξη της εν λόγω συμβατικής σχέσεως, ότι ο αντισυμβαλλόμενος θα κάνει χρήση του δικαιώματός του να προβάλει τη λύση της συμβάσεως κατά τη λήξη ισχύος της.

33 Εντεύθεν συνάγεται ότι, κατ' αρχήν, ο εργαζόμενος δεν έχει δικαίωμα ανανεώσεως συμβάσεως εργασίας ορισμένου χρόνου. Το γεγονός ότι η ημερομηνία λήξεως μιας τέτοιας συμβάσεως είναι προγενέστερη της προβλεφθείσας για τη μεταβίβαση της δραστηριότητας στην οποία απασχολείται ο εργαζόμενος δεν είναι δυνατό να δημιουργήσει τέτοιο δικαίωμα.

34 Επομένως, προκειμένου να χωρήσει ανανέωση της συμβάσεως εργασίας, είναι απαραίτητο να υπάρξει νέα σύμπτωση βουλήσεων μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου. Αντιθέτως, σε περίπτωση απολύσεως, η σύμβαση ή η σχέση εργασίας λύεται με μονομερή απόφαση του εργοδότη. Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η μη ανανέωση συμβάσεως εργασίας προσωρινής απασχολήσεως ορισμένου χρόνου, λόγω της μη υπάρξεως νέας συμπτώσεως βουλήσεων μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου, δεν μπορεί να εξομοιωθεί με απόλυση, υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/23 (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2001, C-438/99, Jiménez Melgar, Συλλογή 2001, σ. I-6915, σκέψη 45).

35 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, υπό συνθήκες όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, η μη ανανέωση συμβάσεως εργασίας ορισμένου χρόνου η οποία λύθηκε, λόγω λήξεως του χρόνου ισχύος της, σε ημερομηνία προγενέστερη της ημερομηνίας

μεταβιβάσεως της εκμεταλλεύσεως στην οποία εργαζόταν ο οικείος προσωρινώς απασχολούμενος εργαζόμενος δεν αντιβαίνει στην απαγόρευση του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/23.

36 Τέλος, πρέπει να διευκρινισθεί ότι η λύση αυτή, κατά το μέτρο που το Δικαστήριο αποφαίνεται αποκλειστικώς και μόνον επί της δυνατότητας εφαρμογής της οδηγίας 2001/23, δεν προδικάζει την προστασία της οποίας θα μπορούσε ενδεχομένως να τύχει ένας προσωρινώς απασχολούμενος εργαζόμενος, όπως ο ενάγων της κύριας δίκης, κατά της καταχρηστικής χρησιμοποιήσεως διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου δυνάμει άλλων διατάξεων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως της οδηγίας 1999/70/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, σχετικά με τη συμφωνία πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και το CEEP (ΕΕ L 175, σ. 43), ούτε την ερμηνεία που πρέπει να δώσει το Δικαστήριο στις τελευταίες αυτές διατάξεις.

37 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, υπό συνθήκες όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, όταν η σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου ενός προσωρινώς απασχολούμενου εργαζομένου έχει λυθεί, λόγω λήξεως του χρόνου ισχύος της, σε ημερομηνία προγενέστερη της ημερομηνίας μεταβιβάσεως της εκμεταλλεύσεως στην οποία εργαζόταν ο εν λόγω προσωρινώς απασχολούμενος εργαζόμενος, η μη ανανέωση της ανωτέρω συμβάσεως λόγω της μεταβιβάσεως αυτής δεν αντιβαίνει στην απαγόρευση του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/23. Συνεπώς, ο εν λόγω προσωρινώς απασχολούμενος εργαζόμενος δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ευρισκόμενος πάντοτε στη διάθεση της επιχειρήσεως στην οποία απασχολούνταν κατά τον χρόνο της ανωτέρω μεταβιβάσεως.

Επί του πρώτου και του τρίτου ερωτήματος

38 Κατά το μέτρο που, για τους λόγους που εκτίθενται στο πλαίσιο της απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα, εργαζόμενος ευρισκόμενος σε κατάσταση όπως αυτή του προσφεύγοντος της κύριας δίκης δεν μπορεί να τύχει των εγγυήσεων της οδηγίας 2001/23, παρέλκει η απάντηση στο πρώτο και στο τρίτο υποβληθέν ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

39 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έβδομο τμήμα) αποφαίνεται:

Υπό συνθήκες όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, όταν η σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου ενός προσωρινώς απασχολούμενου εργαζομένου έχει λυθεί, λόγω λήξεως του χρόνου ισχύος της, σε ημερομηνία προγενέστερη της ημερομηνίας μεταβιβάσεως της εκμεταλλεύσεως στην οποία εργαζόταν ο εν λόγω προσωρινώς απασχολούμενος εργαζόμενος, η μη ανανέωση της ανωτέρω συμβάσεως λόγω της μεταβιβάσεως αυτής δεν αντιβαίνει στην απαγόρευση του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/23/ΕΚ του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2001, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, σχετικά με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων ή επιχειρήσεων. Συνεπώς, ο εν λόγω προσωρινώς απασχολούμενος εργαζόμενος δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ευρισκόμενος πάντοτε στη διάθεση της επιχειρήσεως στην οποία απασχολούνταν κατά τον χρόνο της ανωτέρω μεταβιβάσεως.

(υπογραφές)